

J. Lautenbacha kritika
 par ^{Rajinon} ~~And. Alfonsa~~ lugu
 "Pusidealists"

- neaprautis. manuscripts
 ~ 12 lapas

Waj mutsi kautisko laikumetu nadvirkst

lihts dibenam ifsuelt?

^{špēģis}
 Ja' jautā rakda Marina, Ball. Vēstn. ifsi gada 87. unā
 fawā rakstēnā, kahts wabods par "Pusidealistu", Andr. Upits,
 kurš kahts mehneš' atpakaļ bija Baltijas Vēstnesi' patnēcē
 pakšpēcēdumu par lugu. "Pusidealists" būhdama gan pakšceļi,
 neta, ka luga "Pusidealists" mutsi kautiskais laikumets ifsuelt
 lihts dibenam, ka tūs eels. Lihts wina pēhdējai robežai.
 Andr. Upits bija šhāi paphā awifē kahts mehneš' atpakaļ
 par šho lugu rakstijis, pakšmēdams, ko pusidealista auto
 ram wispatrīgi pakšmetot: "špēģis pochtumu nošaimoška,
 nu un kautiskās idejas pakšpāsklēškann lihts karivatasai".

Zeen. Marina, gribēdama šho wispatrigo pakšmetumu
 no "Pusidealista" nowohstī, namas šhwi magat baltu. Šai
 2oen. taustaka nenem. par launū, ja ^{šhādas} pēerabdam, ka wina
 ifšenas wēlejamās wāhēs tūhucstot.
 kahts wēleškannō jeb wēlas maggaphana nebūt uifodas.

Šawu šhōra maggaphannū ušhādama, wina šhōra wāhā:
 "Waj Andehls pots par šhwi ir šhwaeklēgs, kād atpakaļ
 noš wina kautiskos zentēnūs?" ~~Ja'?~~ Waj tad kautiski
 zentēni ir šhō jōzigs, kas, dēli, mošēktu wihōu wā
 padarīt par šhwaeklēgu? Waj tas naw šhōpēktu šhō no,
 paktas wihōu? Waj wihōu naw tas, kas fawai idejai wā
 neš wihōelakas upurus? Waj wihōu naw ifšas idealisti,
 šalidšnot ar pusidealistēm un kompromiža laudēm?

Kā tas nu nakt, ka šhōs šhōs zilwēs šhōp šhwaeklēgs,
 šhō lihts tas šawu ūgūni, šawu idealizmu pakšnes at šawu zen,
 šhōnu pēēēškumetu? Kur tā wāra mošējama, waj pēē
 Andehla, waj pēē wina zentēnēm? Šhō tā redšams, ka wai,
 na atrodas ne persona, bet zentēnōs un laikumētā paphāi.
 Ne, mihli, wāra atrodas paphāi autorā, kurš naw šhōjais,
 kas ^{ifsi} komiškā ^{wānu} dēli ~~in~~ šhōpēktu un 2, kas ifsi kautiskās

III. Marina^{dae} min, ka feuziškuma šķiršpales wehl ne-ēst
wī i šķiņšphas, ūa daphi zeeņijami wī hri, kwi or fīks.
šām šaknom šurotes teknu šemē kā šimse šentphē
ofoli, to wehl aīšpaktwot. Pāt wīna kēgina, ka wīna atēst
ar šawēem pēstētojeem par špēem wō hōēem nabukt nešme,
jōtes, bet šos zeeņot kā kareiwjūš, kwi šurot zēti šā
wū karogu wehl pēky pafandatas kaurjas. Tā tad no
weemas pufes „feuziškums” taph šurots kā lēls dabogums,
bet no otrās pufes - kā jō bīšpams un apkarojams. Šis
doemšhehl ^{šim unu i pēstētojeem} naur šēkts, kaudēhl tā; kaudēhl šas bīšpams
Marina pat apleezina, ka „feuziškuma” aīštahwēlaji nebukht
naw šaimojami. „Pa mehs šūhs šaimotu”, ša šaka, ša
jau mums buktu aī šānošamo māks šēws un māts,
kwi māts is aīšpinajūšpī un deuwēki mams to labako,
kas šam bija”. Šaltees par špim goda jūktiem; šak. Pūš.
idealīstī” tahdas šomehs naw išpazitas. ^{Prakts} tad Marina šajp
„Ši wai noprakht no mums, lai mehs šalēkam uš weetas
špaktwot, šas, šus jūhs bijat. Šauniba gōt šahlak est,
jāunibas šēptas is zīhānītees, jāuniba praša „aīšpaxias
idejas”. Pāt šū pēduēpim atkal un par šaunīšpūmes, ko
uš šam wēfels prakts atēhl. - Lai šalēkam uš weetas špaktwot
to no šūms newēens no šēm, ko šūht is pēēstī šrat
līhīšpīgs šēwam, mātsēi, naw prašjīs un newas praht
šapahy, ka šē paphi naw uš weetas šalēkūšpī. Šauniba
newas šahlak est, ēkams ša naw ^{prašjīs šajp} šakpaxias to, kas jān
agrak - no wēēem - šafueēgts, šanabūts, jāunibas wīšpaxias,
kā is pēnchūkums is māhtētes, bet zīhānītees jōzītas wī
šēm un proti, wēzēem wāstak, nekā jānēem. „aīšpaxias
idejas” jāuniba ne par ko newas praht. Pē šam šīk špāy
nāhtet ar gādēem, kād wīšī māhtētas - un par šalēkam uš weetas
zānī ēstī. Šapaxias šūms jāhakt māhtētes, šad šēllēem
un pēky šīk meīšpaxiam, šā is p. p. bīhōmūlšmēllēs,
*) šīk špāy

IV. parslaufigi, ^{koloni;} kas māj pīnādami weemats goibejupli kas
par zīķem labāk frak. Waj abminat, kā muktā wīfu lē,
lēs kēstārs sakdā' gadījima' išturajas, kas bijā, kā lēkās,
kas weys, wīnam newajadīgs ištildams? Kad krišpus uel,
za pēs Sabna, lai lēkos Bordanā krišpites, tad Sabnas
domaja, ka Deewa deklam kas newajagot; bet krišpus at,
bildeja, ka par wīgam lētam pēsklājīķes wero ištīl,
dit un tad lēkai ešot kēstbas, nakt ar jaunū etc. Duhs
neraklēs, kas neēlat goibejupli ^{wēru'zoni} klauptēro un māhīķētes, kas
kā ~~reparajāķes, prot pīnādām~~ ^{paņīķūnu} un
kā fraki ~~frakējupli~~ nō ~~ķēwa~~ māhīķas laukā, pafauvā ešpā,
Duhs domajāķes, pīnāgo akmeri' uowelt, kas makt wīfu
īpēstā? Pīnādām, naky māhīķas! - Duhs wīnu ištēlat weh
wīnāwā wīst.

Duhs, kam Dums sakdā' kēstīķi ešdomi, kas it wīfu,
kā vēdāms, atpēķarui uštēkat, (domajāķes kantiķē lēk,
maku, lēkij dīkanam' ištēklāpī, ištēkrojuķi? Bet waj kad
neapkeķēķes, ka Duhs meķs ir pawīgam aplamū, kā, ar
pēko mēbrauklu kad arī. Pīnādāpī' ir mēķols kantiķē
lēkmeķs, kā pāpīķi fakat? Duhs kēzāt: Pīnādāpī' pīn
lāikmēķam nōstāķdā pēķi ištā zilwēķū idealīķa Andēķū
un pīnā, waj pīnādā pēķi wīnu wīfu ištīdīt. Kantiķē
arī pē pīnādā ^{Dūmāķis kēķūņis} dāpūs tā fawā, tomēr ēs pīnādā
pīnādā pāpīķi, Pīnādāpī', bet kantiķēķes kēķēķes pēl,
wīgi Tam, ko Duhs par wīnu fakat.

Duhs tāpī kēzāt, ka lūgas galwēķārs uolēķes bijis rāb,
dit kantiķē lāikmēķa pābōpīķwōpīķānos un kantiķēķū,
kā ka tas wāķs nēpēķjōt ištīdīt ištā idealīķa pīnādāmū.
- Lāikmēķa pābōpīķwōpīķānās - waj kakt lāikmēķs wē arī pēķi,
īķwōķes? Waj kā wē pīnādām fawā? Duhs lēķojāt
weemats wāķōķs, lai tēk apēķēķū fawūs domū kantiķēķū.
Bet un pīnādā dōķēķ atbīdī. Dums pāpīķēķis wāķōķs, kā:
kantiķēķā lāikmēķa kantiķēķū. Rokū uštīdī, waj ešak lēķi
apdomajīķēķes, ko fakat? Waj pēķi weh wē Dums kēzāt, ka

Arkas darbam nēca poptiwajam pērtfwaram. -- "Wazajam
weidoleem fabrukot, nēcas pēlnigi gataws nēwareja weedā
pērtēes; jaunajam bija pērnus jatos un ja-attēstas." Pat
mōhs redjējam, ka kautifkais larkmets is wifū raphigakais
Larks wifā Lark. wehspurē; tas is Larkwēphēm leals Larko,
Kusph nebuht wehl nēw ari nobēgts; tas Kuspruams ^{awah} wehl
phōdēm ar wifēm pērtkēm. Ka Sabdā ^{īfā} jannā pērtgā lark.
metā, kas neapnam ^{wē} wehl nekādus gadu pērtkēm, kur patēsi
kādū "wēri wēdoli" was gan fabrukt, no wēre, weidoleem
un wēru fabrukphānas runat. is Fēri Kusphi nēeri, it
īpaphi kur, kā ari Marīna attēstas, "nēcas pēlnigi ga-
taws nēwareja weedā pērtēes". Tis pat Kusphi nēeri is, phēri
pērtgajam, wehl jaunajam larkam statito kādū zila
sedomatu jannu larku preti, kas ^{wēhl} hēf jēnkādā ideala.
Tā tad hās ^{stāla} Arkai no pērtkēm īfēstas sedomas, ja Pasido,
alifstā autoss, gribēdams Larkwēphū jaunako tagadū pērtē
pērtē ar andēlu rādijis kērtifko larkmētū un ar tū,
drejū kādū jannu larku. Marīna ^{jūn j-gan} ~~kā~~ ~~īfē~~ ~~wēri~~ ~~stāla~~
wet Abi wēri, Andrejs ar andēlu, pērtwot wēru pret
otru, "kā jaunus larkes pret wēru". Wōons jātōt, ka wēri idē,
als jēm rokām fabrukot un otrs wehl fawu nēstot abra,
dit ^{īkūms} pērtēfēbai godu dādēt, jālēgna, ka kautifkais ^{larka} ideals
tagad īfēi brēst, un ka ^{larko} ~~wehl~~ ~~nēw~~ ~~runat~~ ~~no~~ ~~kādā~~
janna larka, ^{ka patē Marīna} ~~wehl~~ ~~nēw~~ ~~fawu~~ ~~ideala~~, ~~arad~~ ~~jo~~ ~~tik~~
kādām jannam idealam nodotēes, uffakk fērtit janna
larku. Tē par kādū janna larku nēstēs, tō was tēk
nomald-jāpēes, jannoklēs, bē hēf jannōs jantūma, zētē
un jēwī nēfēdēs, gatwēs ar tūmpō zelū, Kusph tō was
ari nōwēst nēwēstē". Pa mōnta, Marīna, ar pē Andreja,
Kusph, wēri pat larkū nēstā, lai wēri tik, ar tū pa tō
pērtū tūmpō zelū, Kusph was nōwēst nēwēstē, tad tā
tik pēlarna neapdomēta, akla kērtēta, tad tā is ^{tik} ~~wēri~~ ~~un~~
mūkphām janna lēta, un no par nō sawa, kādū jaunus

+ To man schaujea probta nahda muhje panulacka dzejuce,
kuce spap gjea kantkus hi djejo: Senak es dje daju, as fal
dars, miklas Joplin --, lad wina no kam abgajjes. Sawak,
waj kas mau behdigi? Jagad ka djeed per farkanum rosem, drit
warbuhl per farkanum drowphkem.

Die Beerdigung findet Freitag, den 14. Mai, um 12 Uhr
mittags vom Trauerhause, Gartenstr. 34, aus statt.

Die Hinterbliebenen.

VI. "brīnīphkogs ideals".

Behdīgi šarīna it patēriņi noprasa: "Kā? A. Krišņu
 rīgs neizt, ka viņam šķabw preti jauna paauļe, faangufe
 kā jauns mešs, p. lna ar šķwības šķehru un ar jaunu
 šatvoni, no nura wexām, pakodšikwotām formām un tāt, šķām
 wahodu wahopšphanām jānolobas kā pawafari nob, kas wera
 mifa? Te wipšoms jājantā: kamidēl, tad jāunā
 paauļe lai šķabw preti, bet nešķahjas wexās paauļes zee,
 nijamāgās pēdās? Kamidēl, wina lai būtu kā pret šawu
 wexaku nepaklaufigs, šķahogalewigs behtas, kas labu zalu
~~ne-est~~ labu zalu nenem? Pa wina ~~it~~, faangufe kā jauns
 mešs, tad wina šķāpšu šawu šķahlu, šawu, šķwības
 šķehru dabujufe no wexā mešha. Š. nams, kritiškajū
 mums nokad naw tūkzīs; bet jāunā paauļe weal
 naw nekādū "jaunu šatvoni", nele jāunas formas atne,
 fufe. Wina jān neprot weal pilnigi šas pāpšas wexās
 formas weal pilnigi eewaldit. Un, tūkšha wahodu wahopš-
 škana", dautšreij, beš jētkahdas pakodšikwotas wāj nepabr,
 šķiwotas formas, ir šairūi šagad jō parafša ^{weal} māšpū šķejā
 tā, ka še gan tai būtu ^{jawahlas, ka ša} jānolobas, kā pawafari wera
 mifa. Latwēšpū literatūrā gan bijis tā un šķairis tā fausk,
 šais kartupolu šķešmu laiks; bet nu ešam ^{pusideālīšpū šķerimūmū un} ešam ^{mašpū} estapupšū zāhlu
 kaupšanas un šaku plešphanas šķešmu laikmētā. Pļakus
 tūkšpū wahodu wahopšphanai" nu apšēed weal nepakodšikwot,
 šas formās - wāj grībat tizet, wāj ne - wahodu pa wahodens
 zāhlu kaupšanas un šaku plešphanas. Tas notees ne hūmo,
 rīšpīkās, bet glūšpū nopēctūās šķešmās un to dara tā deb,
 wētec šagadejce, labakce šķojnecsi". Pa šas notees pec šala
 koka, kas lai atlez no faufa?

Gan šarīna galwo, ka "Pusideālīšpū" šķūzot šķiwības šķeh,
 ja no šawu laikmēta un ajot roku rokā ar kultūru, ka šķai
 darbā atšpogulojotees kultūras zihnas; bet tur naw ne jāuf,
 mas no jāunās Latwēšpū kultūras pazelšphanās pret wero

